

Recenze:

Sociální politika se neustále vyvíjí

Vojtěch Krebs a kol.: *Sociální politika. 4. přeprac. vyd.*

Praha, ASPI, 2007, 503 s.

V uplynulých měsících se na knižních pultech objevilo již 4. předpracované a aktualizované vydání publikace Sociální politika, zpracované kolektivem pedagogů z katedry hospodářské a sociální politiky Vysoké školy ekonomické v Praze pod vedením prof. Ing. Vojtěcha Krebse, CSc.

Kniha představuje základní zdroj informací, jehož význam široce překračuje jeho původní poslání, tj. být vysokoškolskou učebnicí. Autoři velmi přesně charakterizují jednotlivé oblasti sociální politiky i sociální politiku jako celek, a to jak z hlediska teorie, tak praxe; v teoretické rovině podrobně popsali zejména vzájemné vazby mezi jednotlivými subjekty, nástroji, determinantami a prvky a následně seznámili s jejich praktickou aplikací v jednotlivých systémech sociální ochrany obyvatelstva. Velmi cenná je rovněž skutečnost, že se na přípravě některých částí knihy podíleli mladí pracovníci, studenti doktorského studia. Autořům se podařilo na relativně malém prostoru

velmi přehledně zpracovat rozsáhlou problematiku.

Její aktuálnost zvyšuje skutečnost, že jsou v ní zachyceny i nejnovější trendy a změny, které se v této oblasti v současné době realizují, popř. připravují. V tomto směru považují za nezbytné vyzdvihnout zejména pasáže, které se týkají skutečností, které nabyly na významu v souvislosti se vstupem ČR do Evropské unie (viz např. kap. 6 - Vývoj sociální politiky a sociální politika Evropské unie nebo kap. 8.3.1 - Otevřená metoda koordinace a důchodové systémy v Evropě).

Celá kniha je rozdělena do dvou částí. V první části autoři věnují pozornost základním teoretickým otázkám, které jsou společné pro všechny sociální systémy, a charakterizují základní modely a typy sociální politiky. Věnují se i otázkám chudoby a sociálního vyloučení, roli státu v sociální oblasti a základní charakteristice transformačního procesu.

Druhá část knihy je zaměřena na jednotlivé systémy sociální ochrany obyvatelstva - sociální pojištění, státní sociální podporu a sociální pomoc, u nichž autoři mj. velmi přesně charakterizují základní zabezpečované životní situace, podmínky nároku na nejvýznamnější sociální dávky a popisují i perspektivy změn jednotlivých sociálních systémů. Opomenuta přitom není ani oblast rodinné, bytové a vzdělávací politiky, kde se autoři zaměřili na charakteristiku hlavních systémových změn od počátku 90. let minulého století a stěžejních problémových okruhů, které v současné době často představují těžiště odborných i politických diskusí.

Velmi cenné údaje přináší rovněž rozsáhlá tabulková a grafická příloha, která dokládá řadu v publikaci charakterizovaných tendencí a trendů. Podle mého názoru by tato kniha neměla chybět na pracovním stole žádného pracovníka v sociální oblasti.

Na téma zrakového postižení

Wiener, P.: *Prostorová orientace zrakově postižených, 3. upravené vydání.*

IRZP, Praha, 2006, 168 s. ISBN 80-239-6775-4

Monografie, která významným způsobem ovlivnila výchovu a vzdělávání těžce zrakově postižených v České republice, vyšla v roce 2006 ve třetím, upraveném vydání (1. vydání AVICENUM 1986). Vynutila si to praxe - publikace byla totiž nejen beznadějně rozebrána, ale mnohdy ani nebyla k dosažení tam, kde by k dosažení být měla.

Autor v ní shrnuje relevantní zahraniční literaturu, uvádí výsledky zahraničních výzkumů v této oblasti a porovnává je s výsledky výzkumu vlastního. Definuje

základní pojmy a obsah výchovy prostorové orientace a samostatného pohybu zrakově postižených (uznání nové vyučovací metody „lege artis“ MŠMT 1993). Jako první opouští „tradiční“ pojetí - techniky pohybu bez hole, technika dlouhé hole a řešení typických situací - a člení tuto tematiku do tří oblastí, a to na prvky POSPZP (uvedené výsledky více než 20letého výzkumu autorovi umožňují formulovat základní normy), techniky dlouhé hole a orientační analyticko-syntetickou činnost.

Publikace obsahuje i kompletní podklady pro přípravu i činnost instruktorů POSP včetně zkušebního a kvalifikačního řádu. Zejména poté, co nový zákon o sociálních službách vstoupil v účinnost, má publikace pro těžké zrakové postižení zásadní význam: formuluje totiž základní standardy péče o lidi se zrakovým handicapem.

Není třeba připomínat, že tato problematika je součástí vzdělávání speciálních pedagogů, pro které je tato publikace stěžejní. Pro velký zájem ze zahraničí byla přeložena do angličtiny i ruštiny.

Wiener, P. - Rucká, R.: *Terapie zrakového handicapu.*

IRZP, Praha, 2006, 94 s. ISBN 80-239-6774-6

Unikátnost publikace spočívá v tom, co přináší (ani nejrenomovanější rešeršní agentury nedokázaly odhalit existenci obdobné publikace), tedy popis toho, co, kdy, jak a s kým se má dělat, když někdo přestane vidět (nebo nevidí od narození).

Kromě výčtu relevantních zahraničních i domácích pramenů reagují autoři i na dosavadní teoretické (zejména terminologické) chápání situace osob se zrakovým postižením u nás. Jak autoři upozorňují, u nás tradičně „defektologický“ pohled na lidi s handicapem je zjevně přežitý. To, že

tento fakt není odbornou veřejností dostatečně vnímán, vede k exkluzi (minimálně psychologické) zrakově postižených z majoritní společnosti.

Dále již probíhá jakýsi „kontrapunkt pohledu na slepotu či slepnutí“ - na jedné straně pohled odborníka, který se rehabilitaci zdravotně postižených úspěšně věnuje déle než 30 let, na straně druhé pohled ženy, která se s těžkým zrakovým a sluchovým handicapem narodila, ve čtyřiceti letech oslepla úplně a „na vlastní kůži“ mohla prožít, co to znamená.

Setkáváme se jak s výčtem všech možných emocí doprovázejících ztrátu zraku, tak i s návrhem řešení. To je popsáno v dalších kapitolách. Obě linie se šťastně propojily do obecně formulovaných závěrů: jednotlivých kroků, jejich následnosti i kauzálních souvislostí.

Autoři tak vytvořili základ pro skutečně kvalifikovanou terapeutickou práci se zrakově postiženými i jejich rodinnými příslušníky, dávají každému možnost poznat hloubku problému i způsoby jeho řešení.

Wiener a kol.: Praktická výchova zrakově postižených, skripta.
IRZP, Praha, 2006, 71 s. ISBN 80-239-6773-8

I když je tato publikace označena termínem „skripta“, má rozhodně aspirace odborné monografie - jednak výčtem relevantní světové i domácí literatury, jednak vítaným přínosem terminologickým: dosud se totiž u nás používal značně nepřesný a s cizojazyčnou literaturou nekorespondující termín „sebe-

obsluha“ (srvn. „Activities of Daily Living Skills“, „Lebenspraktische Fertigkeiten“).

Dalším jejím nesporným kladem je, že cílem kolektivu autorů bylo zjevně něco jiného, než bylo k dispozici dosud - tedy nepřesvědčovat těžce zrakově postižené o nutnosti dodržovat osobní hygienu či

poskytnout jim několik receptů k vaření - ale formulovat tyto postupy tak, aby je ten, kdo je dělat chce či potřebuje, dělat mohl.

Geniální zjednodušení mnoha jednotlivých postupů na popis základních úkonů, z nichž se skládají, je další a velmi příjemnou novinkou.

Ladislav Průša
ředitel Výzkumného úřadu práce a sociálních věcí

Novinky
v knižním fondu ČICSO

Nemocenské pojištění podle zákona č. 54/1956 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s komentářem a příklady od 1. 1. 2008. / Ženíšková, Marta
 Olomouc, ANAG 2008. - 1257 s. - ISBN 978-80-7263-436-1.

Zákoník práce. Prováděcí nařízení vlády a další související předpisy s komentářem k 1. 1. 2008.
 Olomouc, ANAG 2008. - 1969 s. - ISBN 978-80-7263-432-3.

Immigration. / Sterett, Susan [EDI]
 Aldershot, Ashgate 2006. - 610 s. - ISBN 978-0-7546-2474-5.

Kultura, společnost, tradice. / Uherek, Zdeněk [EDI]
 Praha, Etnologický ústav AV ČR 2006. - ISBN 80-8510-82-8.

Efektivní vzdělávání zaměstnanců. / Vodák, Josef - Kucharčíková, Alžběta
 Praha, Grada 2007. - ISBN 978-80-247-1904-7.

Zooterapie ve světle objektivních poznatků. / Velemínský, Miloš [EDI] a kol.
 České Budějovice, Dona 2007. - 335 s. - ISBN 978-80-7322-109-6.

Zaměstnanecké benefity a daně. / Macháček, Ivan
 Praha, ASPI 2007. - 131 s. - ISBN 978-80-7357-275-4.

Vzdělanostní společnost? Chrám, výtah a pojišťovna. / Keller, Jan - Tvrđý, Lubor
 Praha, Sociolog. nakl. (SLON) 2008. - 183 s. - ISBN 978-80-86429-78-6.

Lidské zdroje a fondy EU. Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů. / Pavlák, Miroslav
 Praha, ASPI 2006. - 127 s. - ISBN 80-7357-139-0.

Novely zákoníku práce a zákona o zaměstnanosti od 1. 1. 2008. Úplné znění změněných ustanovení s podrobným komentářem pro praxi. / Chládková, Alena - Bukovjan, Petr
 Praha, ASPI 2008. - 147 s. - ISBN 978-80-7357-325-6.

Gaining from Migration. Towards a new mobility system.
 Paris, OECD 2007. - 88 s. - ISBN 978-92-64-03740-3.

Flexicurity. A new approach in Central and Eastern Europe. / Cazes, Sandrine - Nesporova, Alena

Fond na podporu výzkumu:

1. výzva k předkládání žádostí o finanční podporu

Ředitelka Národního vzdělávacího fondu PhDr. Miroslava Kopicová vyhlásila počátkem března 1. výzvu k předkládání žádostí o finanční podporu projektů z Fondu na podporu výzkumu.

O podporu se mohou ucházet české subjekty zabývající se výzkumem a vývojem (výzkumné instituce, instituce terciárního vzdělávání, podnikatelské subjekty i nevládní organizace), musí však mít partnera z Islandu, Lichtenštejnska nebo z Norska.

V první výzvě, na niž je k dispozici 1 800 000 €, budou podporována 4 ze šesti prioritních témat, a to ochrana životního prostředí, zdravotnictví (péče o zdraví), podpora udržitelného rozvoje a životní podmínky dětí. V dalších dvou výzvách bude téma udržitelného vývoje postupně nahrazeno zbývajícími prioritami, a to evropské kulturní dědictví a rozvoj lidských zdrojů.

Žadatelé budou muset sami financovat 10 % z celkového rozpočtu, granty mohou být v rozmezí 25 000–250 000 € v délce trvání 8–18 měsíců.

Termín pro předkládání žádostí: 10. 3.–12. 5. 2008

Z fondu je podporována také výměna expertů z ČR, Islandu, Lichtenštejnska a Norska (do výše 5000 € na dobu maximálně 4 měsíců).

Termín pro předkládání žádostí: 17. 3.–30. 6. 2008

Více informací najdete na webové stránce Fondu: www.eea-researchfund.cz.

Geneva, ILO 2007. - 262 s. - ISBN 978-92-2-119215-2.

Merchants of Labour. / Kuptsch, Christiane [EDI]

Geneva, ILO 2006. - 259 s. - ISBN 92-9014-780-6.

European Immigration. A Sourcebook. / Triandafyllidou, Anna [EDI] - Gropas, Ruby [EDI]

Aldershot, Ashgate 2007. - 379 s. - ISBN 978-0-7545-4894-9.

Yearbook of Labour Statistics 2006. Vol. 1: Time series.

Geneva, ILO 2006. - 1499 s. - ISSN 0084-3857. - ISBN 978-92-2-019193-4.

Yearbook of Labour Statistics 2006. Vol. 2: Country profiles.

Geneva, ILO 2006. - 509 s. - ISSN 0084-3857. - ISBN 978-92-2-019502-4.

Occupational wages and hours of work and retail food prices. Statistics from the ILO October Inquiry, 2004 and 2005.

Geneva, ILO 2006. - 252 s. - ISSN 1020-0134. - ISBN 978-92-2-019191-0.

Charter of Social Rights of the Council of Europe. / Światkowski, Andrzej M.

Alphen aan den Rijn, Kluwer Law International 2007. - 414 s. - ISBN 978-90-411-2608-5.

The Right to Social Security. / Van Langendonck, Jef [EDI]

Antwerpen, Intersentia 2007. - 450 s. - ISBN 978-90-5095.

Z domácího tisku

Změny v sociálním zabezpečení a zaměstnanosti.

In: Národní pojištění. - Roč. 38, č. 10 (2007), s. 3-5.

Změny v oblasti práce a sociálních věcí, které byly schváleny v rámci vládního návrhu první etapy reformy veřejných financí. Zavedení jednotného maximálního vyměřovacího základu pro pojistné. Změny v oblasti poskytování nemocenského a jeho výše, výše podpory při ošetřování člena rodiny a doby poskytování a výše peněžitě pomoci v mateřství. Rozšíření náhradní doby pro účely důchodového pojištění (mimo rámec reformního balíku). Rozšíření okruhu pojištěnců, za které by měl hradit zdravotní pojištění stát. Chyťané změny v oblasti úrazového pojištění. Změny v oblasti zaměstnanosti - v poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání zdravotně postižených, dávek v nezaměstnanosti a při postihování nelegální práce.

Ke změnám v sociální oblasti podle zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů. / PŘIB, Jan
 In: Práce a mzda. - Roč. 55, č. 12 (2007), s. 6-11.
 Základní informace o změnách v sociální oblasti podle zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů. - Změny v zákoně o životním a existenčním minimu. Změny v zákoně o pomoci v hmotné nouzi. Změny v zákoně o sociálních službách. Změny v zákoně